

אלול, תשפ"ג

סליחות

"ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה"

על פי פנימיות התורה מפי ר' יעקב יוסף כהן

מפגש ראשון

המפגשים בעניין סליחות חודש אלול, מיוסדים על שלוש מילים מתוך הפיוט 'ונתנה תוקף' שכתב ר' אמנון ממגנצה זצ"ל הי"ד – "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה"¹, אשר מבוססים ככל הנראה על הנאמר בתלמוד הירושלמי –

"אמר ר' לעזר שלשה דברים מבטלין את הגזירה קשה, ואילו הן: תפילה וצדקה ותשובה" (תענית ב:א, סה ע"ב; בשינויים קלים גם בקהלת רבה, בבראשית רבה ובפסיקתא דרב כהנא)²

ולא נכתב מפסיקים, או מכפרים וכיוצ"ב, אלא "מעבירין".

למה? מעבירים לאן? מה זה אומר?

בפשט הדברים ובבסיסם מועבר המסר הברור ש-יש תוצאות למעשים שלנו. שהעולם הזה בנוי על אם.. אז.. וזאת למרות שבנגלה אנחנו לרוב לא רואים את התוצאות של המעשים שלנו, בוודאי לא באופן מיידי.

והנקודה הזו מעוררת שאלות רבות שננסה לענות עליהן במהלך המפגשים, כמו למשל –

¹ נוסח הפיוט המלא מצורף בסוף סיכום זה

² ובתלמוד הבבלי כתוב- "וא"ר יצחק ד' דברים מקרעין גזר דינו של אדם אלו הן צדקה צעקה שינוי השם ושינוי מעשה.." (תלמוד בבלי, ראש השנה, טז, ב)

שאלת הבחירה והידיעה – **"הכל צפוי והרשות נתונה"**³. אם הקב"ה הוא הכל ויודע כל ועושה את הכל, האם בכלל המעשים שלי משנים? ואם הכל זה הוא, מה עניין שכר ועונש? ואם הכל ידוע מראש והכל הבורא עושה, בשביל מה הסליחות? זה משפיע באמת? זה פולקלור? אירוע חברתי? אירוע רגשי?

ואם אלמד ואבין מה זה 'תשובה', תפילה וצדקה, ואעשה כן, האם באמת יש ביכולתי להעביר בכך את "רוע הגזירה"? ומה זה אומר שאנחנו כל הזמן רואים במציאות שלנו את "רוע הגזירה"?

מה הולך פה באמת?

כאשר מדובר על "גזר דין", מדובר על הפסק. הפסק הדין (שגזורים/חותכים את הדין והוא כבר אינו יותר), וכן "פסק דין" – שהדין נפסק.

כאשר אדם עושה מעשה בניגוד לחוקי הבריאה שקבע הבורא, למעשה הזה יש השלכות על המערכת הכללית ועל האדם עצמו. השלכות אלו אינן עונש, אלא הן התוצאות הטבעיות של מעשיו. באותו האופן שאדם לא יכול לומר שהאש הענישה אותו, כי בחר להכניס את ידו לתוכה, כך אין האדם יכול להתייחס לתוצאות של הפרת חוקי הבורא כ'עונש'.

העובדה שהחוקים הללו מקורם והבנת מהותם, נסתרים מן העין בעולם הנגלה, אינה מפחיתה בשום צורה מתוקף פעולתם, עקביותם ואמיתותם.

ומדובר בשתי מערכות שונות – **שמים וארץ**. על פי אמות המידה האלקיות, הכל תמיד טוב בשורשו וטוב במהותו. אבל בדרגת ההסתכלות האנושית, הדרך מרגישה כ'דרך התחתים', כ-'רע'.

אדם בוחר לאכול לא בריא, כתוצאה מכך הוא צריך לעבור ניתוח, שאם לא, יקרה דבר יותר חמור. הניתוח הוא תהליך כואב וקשה ברמה הפיזית והנפשית, אבל **במצב הנתון**, הוא 'טוב'. הרפואה היא לא פעם מרה, אבל תכליתה טובה.

אלא שהאדם שחוזה את התהליך המייסר, מכנה את הפרוצדורה להצלתו – "רע".

כמוכן שהיה הכי טוב, אם האדם לא היה מפר את החוקים שמבע הבורא באכילה לא מרוסנת למשל, והיה שומר על הגוף שניתן לו בהשאלה; אך משהופרו החוקים, הבורא יבחר לאדם את הרפואה המתאימה לו ביותר.

ובמקום הזה, הכואב, שהאדם מזהה כ- "רע", הוא מבקש מהקב"ה להעביר רוע גזר דינו. שזה אומר, נכון.. פעלתי לא טוב, הטאתי, שגיתי, הפרתי, ובכל זאת, אני מבקש, אולי אפשר לרפא אותי בלי הניתוח? עם פחות כאב?

³ אבות, ג, טו

ובעצם הבקשה היא לדלג על הפרוצדורה הקשה שנקראת "רע", ונחווית אצל האדם כהיעדר אור.

ואומר הקב"ה שאפשרות כזאת קיימת.

איך מגיעים למימוש האפשרות הזו?

תשובה תפילה וצדקה.

במפגש היום נדבר על המילה הראשונה – "תשובה".

ונשאלת השאלה, הרי אדם צריך לעשות תשובה בכל יום, ובכל שבוע ובכל חודש, ובעצם "כל עשר דקות". אם כך, מה עניינו של חודש אלול? מדוע צריך בלוח השנה היהודי, חודש שיהיה מוקדש ל'רחמים וסליחות'? ומה עם שאר החודשים? ובכלל, האם יש קשר בין 'תשובה' לבין הזמן בשנה?

ומסבירים חכמים שנתן לנו הקב"ה מציאות אדירה של חסד, שבכל יום אתה נברא ובכל יום אתה מת. **"וְאַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּיָמֵינוּ"**⁴. בכל בוקר אתה מקבל נשמה חדשה. נשמה שאף פעם לא הייתה איתך והולכת להיות איתך יום אחד בלבד. וביום הזה אתה צריך לעשות תשובה.

תשובה על מה? זו הרי נשמה חדשה?

נכון. אבל יש לך 'תרמיל' שהולך איתך ובו יש המון נפילות שקשורות לנשמות שהיו לך בימים שעברו. יש לך אחריות על הנשמות האלו. האם הן אתה? לא. הן אתה כשהיית שם.

והיום?

אם תצליח לעבור את היום בשלום, בלי לחטוא, אז אתה הצדיק שיכול לקחת את נפילות העבר ולתקן.

גלגל הימים וגלגל השנים יוצרים מערך מאוד מדויק, כמו גלגלי שעון שמסתובבים במהירות שונה וכל הזמן משתנים. כשאנחנו מסתכלים על השינוי היומי צריכים להבין שיחד איתו יש את השינוי השבועי, והחודשי והשנתי. ויהודי צריך לתקן את השנה, את

⁴ "וְאַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּיָמֵינוּ וְיִהְיֶה בְּרַךְ אֶת־אֲבֹתֵינוּ בְּכָל" (בראשית, כד, א)

הדקה, את השעה, את היום, את השבוע, את החודש, את השנה, את שבע השנים, את חמישים השנה, אלף שנה וכן הלאה.

וכל התנועה הזו היא תנועה של שינוי בתוך זמן.

זמן שאתה לא יכול להבין ולא יכול לנגוע בו (כפי שאתה לא יכול לנגוע באמת בשום 'חומר'⁵). כי לעבר אין לך גישה, וגם לא לעתיד. ובאשר להזה- מתי הוא בדיוק מתרחש? שכל רגע שאתה מנסה לתפוס, עד שאתה תופס אותו, כבר הפך לעבר.

אז מתי אתה חי בעצם? באיזה זמן? איפה אתה? איכה?

ואדם צריך לדעת שלא הזמן עובר עליו, אלא הוא עובר בזמן. ולא מדובר בצחצוחי מילים אלא בהבנה של אחד מחוקי הבריאה. הבנה שאם קולטים את מלוא משמעותה, היא משמעותית לא פחות מהגילוי שכדור הארץ סובב סביב השמש ולא להיפך.

זו הבנה של צניעות. של ביטול. של אמת.

הבנה שצריכה לקחת אותך למקום שבו אתה מבין שאתה הוא "הנוסע בזמן". והזמן הזה שאתה נוסע בתוכו חל. ויש לו מציאות של קיום שכדאי לך, לטובתך, להדהד איתה בתיאום.

אדם שמבין את זה, אף פעם לא "ילחם בזמן", על כל המשמעויות וההתפרטויות הפרקטיות של מלחמה זו.

⁵ כידוע, בשל מבנה האטום, למרות שאנחנו מרגישים מגע כאשר אנחנו נוגעים ב'חומר', הרי שלא נוצר באמת מגע כלשהו, שכן המטען החשמלי של האלקטרונים כולם הוא שלילי, ועל כן הם דוחים זה את זה (לפי חוקי פיזיקת הקוונטים, 'עקרון האיסור של פאולי'). לכן שום דבר לא נוגע בשום דבר אחר (כמאמר חז"ל- "אין מלכות נוגעת בחברתה" - יומא, לח, ב). הכוח הפועל למעשה הוא כוח של דחיה. כאשר אדם נוגע באצבעו בשולחן, הוא מרגיש "מגע". הרגשה זו נובעת מהתחושה שלנו- מחוש המימוש. תחושת המגע מועברת בגוף האדם על ידי קצוות עצבים. "מגע" מוגדר לרוב מהבחינה הזאת ככוח חלש שמופעל על העור בלי לעוות אותו. עוד לפני שהכדורים או האטומים מגיעים למרחק של "מגע" כבר פועל ביניהם כוח דחייה. בדיוק את אותו כוח אנחנו מרגישים גם כשאנחנו נוגעים בשולחן עם האצבע שלנו. העצבים חשים את כוח הדחייה הזה ואנחנו מגדירים אותו "מגע". אילו היה לנו עצם מחודד שבקצהו אטום אחד בלבד, וגם יכולנו לחוש כוחות קטנים מאוד (שקצות העצבים שלנו אינם רגישים לכוחות קטנים), היינו יכולים לעקוב בדיוק רב אחרי המבנה האטומי של השולחן ולחוש בחלקיקים קטנים מאוד שנמצאים עליו. זה בדיוק העיקרון שעליו מתבסס מיקרוסקופ כוח אטומי, שמאפשר לזהות חלקיקים בגודל של מיליונית המילימטר.

ומסבירים לנו חכמנו ז"ל, שיחודי, אם יזכך את עצמו, יכול להגיע למקום שהוא מעל הזמן. ובמקום הזה, יש גישה לא רק לעבר אלא גם לעתיד – שהכל פרוש שם בפרישה אחת אחדותית.

ונתן לנו הקב"ה מועדים, שהם **ציונים בזמן**. מכיוון שאנחנו כאמור עוברים בזמן, ככל שנדע יותר על טיבו, כוחו והשפעתו של הזמן אליו הגענו במסע שלנו – כך נפעל עם הכוח הזה בהרמוניה ואחדות, ולא הפוך.

להחמיץ את כוח הזמן שהגעת אליו, זו החמצה גדולה מאוד, ולגמרי לא מחויבת המציאות.

ומי שנראה לו שתקופות הזמן בלוח השנה היהודי הן 'פרימיטיביות' ו- 'עבר זמנך', למעשה טרם הגיע להבנה של מהות הזמן. ב'קונספט' שנקרא "חיים", הזמן החמקמק הוא מה שיש לך; ולמדוד אותו עם 'שעון חול', בעוד שלך כיהודי יש את השעון הכי משובלל ומדויק בעולם – זה פרימיטיבי.

ובלוח השנה היהודי המדויק, כשאתה מגיע ל**חודש אלול**, אתה מגיע לזמן שבו במהות הרוחנית אתה מקבל כוח של הזרקה אדירה של תשובה וסליחה לכן צריך כל יהודי להתעורר בזמן הזה מתרדמת אשליית הנגלה בעוה"ז, ולהתחיל לחפש מה הוא צריך לעשות כדי להתחבר לזמן הזה? והתשובה שצריך כל יהודי למצוא לשאלה הזו היא – **תשובה**.

"בְּטָרֶם הָרִים יִלְדוּ וְתִזְוָלֵל אֶרֶץ וְתִכַּל וּמַעֲוָלָם עוֹד עֲוָלָם אֶתָּה אֵל; תֵּשֶׁב אֶזְוֵשׁ עוֹד יִכָּא וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְּנֵי אָדָם"⁶

פסוק זה מדבר על המצב שקדם לבריאה, "בְּטָרֶם הָרִים יִלְדוּ", ובמקום הזה מדבר הפסוק על התשובה. וקבלה היתה בידי דוד המלך ע"ה, שמושה רבנו ע"ה הוא שחיבר מזמור זה, שדוד הכנים לתהלים.

ואומר לנו משה רבנו ע"ה, כי את התשובה ברא הקב"ה עוד טרם בריאת העולם. כאשר נברא העולם נברא הזמן. הפיקציה שנקראת זמן. ואת הזמן אדם יכול להכיל רק בצורה אחת – על ידי שינוי. השניות במחוגי השעון כל הזמן זזות. זאת אומרת, שינוי המקום של המחוג, מראה על הזמן. אבל אם אין שינוי – אין זמן. בבחינת "כִּי אֲנִי יְהוָה לֹא שֶׁנִּיתִי".⁷

⁶ תהלים, צ, ב-ג (פרק שמופיע בחלק מ'התיקון הכללי')

⁷ "כִּי אֲנִי יְהוָה לֹא שֶׁנִּיתִי וְאַתֶּם בְּנֵי־יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם" (מלאכי ג, ו)

שזה משפט של 'עץ חיים', מצד אחד התהוות- שהיא שינוי מתמיד, ומצד שני 'לא שנית', היעדר שינוי. שינוי והיעדר שינוי בעת ובעונה אחת. אבל בעוה"ז, זה לא יכול להיות. העוה"ז כל הזמן משתנה כי החומר משתנה כל הזמן.

למה?

כי החומר קשור ותלוי בזמן. ולכן בלשון הקודש, הלשון שבה נברא העולם-

חומר = 254 = זמן במילוי עה"ב (זין, מב, נו)

זין = 67

מב = 80

נו = 106

עה"ב = עם הכולל = עם היבור לכתר עליון = 1

= 254 = חומר

מדוע קדמה התשובה לבריאת העולם?

כי בבריאת העולם יש חוקים, סדר, גבולות, דינים (ולכן בכל סיפור הבריאה מופיע רק שם 'אלהים', שם הגבורה, הצמצום).

אבל, לפני הבריאה, היה רק "אור פשוט" כפי שמלמד אותנו האר"י הק' זיע"א ב'עץ חיים'⁸. אור פשוט משמעו- חסר גבולות. אור אינסוף, ללא כל צמצום וגבול. במציאות הזו של טרם הבריאה אין תנאים. אין 'אם'.. 'אז'.. מציאות של חסד עליון. מציאות ללא תנאי.

ואינסוף ברוך הוא, בחסדו הגדול, למרות שהכנים אותנו למציאות של זמן, הכנים לתוך המערכת הזו גם כוח שהוא מעל לזמן. כוח שנברא לפני הזמן (וברור ש'לפני הזמן' זה אוקסימורון, תרתי דסתרי, שאם אין 'זמן' אז איך יכול להיות משהו 'לפני'? שלפני זו הגדרה של זמן- עץ חיים) והוא כוח התשובה.

שאכן, במציאות שהזמן חל עליה, אם חטאת ופגמת, לא ניתן להחזיר את הזמן אחורה כדי למחוק את המעשה הזה. גם אם תתחרט, המעשה שעשית תמיד יהיה 'שם'. ואומר משה רבנו ע"ה, שאם יצאת ממציאות של 'עץ הדעת', ונכנסת למציאות של 'עץ חיים',

⁸ "דע כי טרם שנאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים היה אור עליון פשוט ממלא כל המציאות ולא היה שום מקום פנוי בבחי' אויר ריקני וחלל אלא הכל היה ממולא מן אור א"ס פשוט ההוא." (עץ חיים א א)

הכללים משתנים לגמרי. ובמקום הזה, שהוא מעל מקום הצמצום, אתה יכול 'לשנות את הקובץ'. במקום הזה אין 'לפני' ו'אחרי'.

בתשובה אתה עולה למקום של "בְּטָרָם | הָרִים יִלְדוּ". שזה מצב שהוא לפני הכל, לפני הבריאה, לפני הזמן.

וצריך יהודי להבין שכאשר הוא הולך לנקודת התשובה, הוא יוצא מתוך סרגל הזמן. כמאמר חכמים "אין מוקדם ומאוחר בתורה". התורה, שאף היא קדמה לבריאת העולם⁹, ככתוב – "כל מאן דאסתכל בה באורייתא ואשתדל בה כביכול הוא מקיים כל עלמא, קודשא בריך הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא, בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא"¹⁰

שכן התורה, היא האופן שבו נברא העולם. זאת אומרת שהעולם הוא התגלות של התורה, ולא ההיפך.

"שכל עצם מציאותם וקיומם של המדרגות כולם אינם אלא מפני שהם תנאי במדרגת התורה, ואם היה בציור שתימצא מדרגה אחת אשר בעלותך עליה הנך מסלק את עצמך מן מדרגת התורה, כי אז הייתה המדרגה ההיא בטלה במציאות.. " (הפחד יצחק, ספר הזיכרון, עמ' שמ"א)

ואם אתה כיהודי, תבין שבחיי חיותך, על ידי חיבור של תשובה לתורה הק', אתה יכול לעבור למימד שלא קשור לזמן, מחות שהיא מחות לא של כלי, אלא של אור – אתה תוכל להתחיל ולעבוד עם הכוח העצום שקיבלת. וזה מעל לכל תפיסה של היגיון.

וכותב ה'מתוק מדבש' – "תְּשִׁיב אֱנוֹשׁ עַד דְּכָא", ש-"דכא" לשון דיכאון. שהקב"ה מביא את האדם לתשובה על ידי יסורים רח"ל.

'לדכא' פירושו להכניע בכוח. ולכן אם האדם עושה את העבודה לא צריך את ה-"דכא". וכדי לעשות תשובה צריך האדם 'לדכא' את היצר הרע. ללכת 'נגד עצמו', באופן שאולי ירגיש לו 'רע', מדכא ומחליש – אבל למעשה, מהתנועה הנגדית הזאת, תנועת התשובה – הוא מתחזק. והתשובה אם היא נעשית כמו שצריך, תעבור במקום של ה-"דכא". כי אם לא תדכא את הסוסים המשתוללים כך ומושכים אותך אָנָה וְאָנָה, איך תשוב למקום הנכון?

⁹ "שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם, ואלו הן: תורה, ותשובה, וגן עדן, וגיהנם, וכסא הכבוד, ובית המקדש, ושמו של משיח. תורה - דכתיב ה' קנני ראשית דרכו.. " (גמרא פסחים נד, א)

¹⁰ זהר חלק ב, קסא ב

המילה **דכא** היא האות א' + דב.

ו- 'דך', פירושו רצון, מדכא, מענה¹¹.

חסידים מתייחסים למילה **"דכא" – כגי' 25**.

ש- **25=כ"ה** לרמוז על חנוכה, כסלו, נר שמיני. שהמילה ה- כ"ה בתורה היא "אור".
ומכך למדים שגמר זמן התשובה הוא בחנוכה.

ואילו מקובלים מתייחסים למילה **"דכא" כגי' 1024**, שכן מתייחסים לאות א' שבסוף
המילה "דכא" לא כאל אָלף (1) אלא כאל אָלף (1000).

ובתורת המספרים ע"פ חכמי הקבלה, מספר זה לוקח אותנו לחג סוכות. כל ארבעת
המינים יחד, וכותב ר' דוד כהן ב'לקט דוד' –

אתרוג לולב ערבה הדס = 1024

ומכאן למדים שהושענא רבא זה גמר התשובה.

עוד רמז לאור של התשובה, הרמ"ע מפאנו זיע"א, 'מעין גנים' חלק ראשון כוונת יום א' –

כל שמות אהיה (455) וכל שמות הויה (232) ועוד 26, שם הויה = 713 = תשובה

זאת אומרת –

**ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן (=232=יהי אור) + קס"א קמ"ג קנ"א¹³ (=455=חותם
ע"ב=תנה¹⁴) + יהו-ה = תשובה**

ולמדנו דברי הארי הק' זיע"א, ש- **ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן=232=יהי אור**.

זאת אומרת, פיצוץ של אור אדיר במילה 'תשובה'.

ואומר הצדיק – **"חכמים מלמדים אותנו שהרהורי עבירה קשים מעבירה"**¹⁵

למה?

¹¹ יהי יהוה משגב לך משגב לעתות בצרה" (תהלים, ט, י)

¹² ע"ב- יוד הי ויו הי; ס"ג- יוד הי ואו הי; מ"ה- יוד הא ואו הא; ב"ן- יוד הה וו הה

¹³ שם קנ"א (151) אלף הה וו הה- הוא שם כוונת המקוה (מקוה=151).

¹⁴ בעניין 'תנה' ו'נתה' השם ה-25 משמות ע"ב, ר' שיעור פרשת השבוע 'כי תצא' תשפ"ג

¹⁵ מסכת יומא, כט, ב

אם אדם עושה את העבירה זה נגמר. אבל ההרהור לא נגמר.. אלא ממשיך ומשגע אותו. ואומר הוזה"ק שהגוף של האדם הוא כנגד העולמות העליונים, אבל המוחין של האדם הם כנגד היכלו של מלך. קודש הקודשים. ולכן כשאדם פוגע במחשבה זה נקרא שהוא "העמיד צלם בהיכל".

הרהור עבירה במוחין זה צלם בהיכל. וזה מוזעזע עוד יותר כשזוכרים את דברי הבעש"ט הק' זיע"א¹⁶ – "היכן שמחשבתו של אדם נמצא – שם הוא כולו"

זאת אומרת שאם אדם נמצא בהרהור עבירה, הוא נמצא למעשה בעבירה עצמה. ומלמד אותנו הרמ"ע מפאנו זיע"א, שמה שעומד מול 'הרהורי עבירה' זו התשובה, ש-

הרהורי עבירה = 713 = תשובה.

שכפי שראינו, ה'תשובה' היא אור עצום של עב, סג, מה, בן+ קסא, קמג קנא+ חויה. וכל האור העצום הזה, יכול להוציא אותך מהרהורי עבירה. כי בלי זה, כמעט בלתי אפשרי להוציא הרהור עבירה מהראש.

ובחודש אלול אתה מקבל כוח מיוחד בזמן, להתחבר לאור שנמצא לפני בריאת הזמן. "בְּטָרֵם | הָרִים יִלְדוּ". משם מגיעה התשובה.

ואומר הבעש"ט הק' זיע"א, שכאשר זרקו את יוסף לבור כותבת התורה הק' – "וְהַבּוֹר רָק אֵין אֵין בּוֹ מִיָּם"¹⁷. וכותב רש"י – "והבור רק אין בו מים" – "ממשמע שנאמר והבור רק איני יודע שאין בו מים מה ת"ל אין בו מים מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו (ב"ר שבת כב)" וצריך האדם לדעת שאם הוא לא רוצה 'נחשים ועקרבים' בתוך הבור שלו, הוא צריך להכניס לשם אור. אור התשובה. כי כל הרהורי העבירה מתחילים כאשר הבור ריק.

וכן כותב הרמב"ם זיע"א פרק א', איסורי ביאה הלכה יט – "אם יבוא לו הרהור יסיע עצמו מדברי תורה ודברי תורה שהוא התורה אילת אהבים ויעלת חן".

צריך להסיע את הלב למקום תורה, ולראות כל הזמן מול העיניים את שם אהו-ה¹⁸, דהיינו, חיבור לדעת דקדושה. זו לא פעולה לוגית. זו פעולה של עין חיים.

ו- אהו-ה = 17 = טוב. וזה היה כוחו של הבעל שם טוב, כי הגה בשם הזה כל הזמן ולכן הראש שלו היה בטוב. אם הראש שלך לא יהיה ב'טוב', יכנס לשם בהכרח רע.

¹⁶ בעש"ט על התורה, פרשת 'בלק'.

¹⁷ "וְיִקְהֶהוּ וַיִּשְׁלַכוּ אֹתוֹ הַבֶּרֶה וְהַבּוֹר רָק אֵין בּוֹ מִיָּם" (בראשית, לז, כד)

¹⁸ שם הויה בספירת הדעת- אהו-ה- ר"ת "את השמים ואת הארץ".

כל עוד האדם מרוכז ב'אני' שלו, וחושב שהוא הגוף שלו או הרגשות שלו או הביוגרפיה שלו וכיוצ"ב, תמיד יכנס לשם 'רע', כי במקום הזה יש את הרצון לקבל הגדול ביותר; אבל אם האדם מתחבר ל'עצמי' שלו, הוא מתחיל להכניס את הטוב. כי ה-'עצמי' של האדם הוא אור הויה.

ולמדנו על "שם עצמות", שאומר הבעש"ט הק' זיע"א, בפרשת בראשית-עמרת צבי' זוה"ק פרשת 'ויצא' דף קנג עמ' ב'-

"המקובל אצלנו מרבתינו שיעקר הנפש והנשמה הוא שמו של האדם. כוח הצירוף אותיות אשר בא לתקן בזה העולם וכוח היחוד אשר צריך ליחד שמו ברוך הוא וברוך שמו, וכן קיבלתי בשם הבעש"ט והוא דבר ידוע ומפורסם בתפילה.. ובהזכיר שם החולה ולעשות היחוד בשמו ולהמתיק הדיון האחוז באותיות שמו. ולעשות שמות אלקים ואדנות.. לעשות מהם שמות 'הויה' או שמות 'אהיה', שמות הרחמים והכל על ידי צירופי אותיות ואין להאריך בזה למביני מדע כי סוד גדול הוא זה וראוי להעלימו בכתב".

ולמדנו כיצד ניתן למצוא את שם העצמות שלך¹⁹ שהתבוננות עליו בכל יום, תזכיר לך שזה מה שאתה- אור הויה. תזכיר לך שזה האור שממקם את נשמתך. וכך ממלאים את המוחין באור, והבור לא ריק.

וזה מקום של 'תשובה' כי אתה שב לעצמות שלך. ש'תשובה' לשון 'שיבה' (ולא כפי שחושבים בטעות מלשון 'תשובה לשאלה', טעות שיצרה את הכינוי 'חוזרים בשאלה' למי שהפסיק לשמור תו"מ).

כשאתה עושה 'תשובה' אתה, זה שקיים כאן בעוה"ז, במסגרת הזמן, מתחבר לעצמות שלך שנמצאת למעלה, מעל הזמן. ולעולם לא תדע עצמך. לעולם לא תדע מי אתה? אתה תוכל לתת על עצמך הרבה פרטים, אבל אף פעם לא תוכל לנגוע במהות החמקמקה שהיא אתה. שהיא אור ה'.

"מה שלומדים בקדושה, מתעדן על ידי הרצון והשכל ביחד, והאורה האלוקית באה ממקור העצמי של הנשמה, וממלאה את כל הויתה, והחיים הרוחניים מתפשטים על כל קצות המהות, כדרך שמתפשט הדם במרוצתו לכל קצות הגוף. אבל כל לימד חילוני מכל מדע בעולם, אינו מחייה כי אם אותו החלק המיוחד שהוא מכוון אליו. וזהו יסוד

¹⁹ מחשבים ג' שם ושם האם (ללא 'בן' או 'בת', רק השמות) ומחלקים ל-26 (שם הויה)- מתקבל מס' הפעמים ששם הויה מופיע בשם שלך. אח"כ יש לכתוב על דף את שמות הויה (בצהוב, כדי שיאירו השמות) כמספר הפעמים שמופיע שם הויה בשמך (להאריך בקצת את ה-ה' הראשונה בשם הויה, כדי שלא יתקבל השם המפורש). את השארית יש לכתוב כאות בתחתית הדף (למשל, אם השארית היא 3, יש לכתוב ג'). התבוננות בדף זה בכל יום, ובכל רגע בו אתה צריך להיזכר שזה מה שאתה- אור הויה, מסוגלת לישועות גדולות.

ההבדל שבין קודש לחול מצד הכמותיות, לבד מההבדל היותר נשגב באין ערוך שמצד האיכותיות (הרב קוק זיע"א)²⁰

ו'תשובה' – היא תשוב ה'. ה-ה' התתאה. המלכות. היא זו שצריכה לשוב, לחזור, וזה עניין –

"וְהַתְנַעֲרִי מֵעַפָּר קִוְּמִי"²¹

וכן המלה "שבת" יש בה "שב", שבת שבה אנחנו שרים – "וְהַתְנַעֲרִי מֵעַפָּר קִוְּמִי"²² יש לקום מהמקום הנמוך, מהעפר, מקום חיותו של הנחש, לקום ולהתנער – דהיינו, לעשות מעשה. כי התשובה זה עניין של מהלך שמתרחש על ידי מעשה.

איזה מעשה?

אומר הקב"ה לאדה"ר –

"וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגֵּן לְרִוְיָה הַיּוֹם וַיִּתְּנוּ בָּאָדָם וְאֵשֶׁתוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ גֵּן הַגֵּן"²³

וכתוב "קול" אלקים דייקא, "קול" עם ו' –

קול = 136 שם אהו-ה²⁴ במילוי אלפין (אלף הא ואו הא).

בניגוד ל- 'קל' בלי ו' –

"קל" עה"כ = 131 = סמא-ל

והניגון שיש לי בדיבור, שהוא ה- "קול" שלי, הוא ניגון של חיבור לדעת דקדושה. והוא הקול ששמע יצחק אבינו אומר לו – **"אֲנֹכִי עֹשֶׂה בְּכֶרֶךְ"**²⁵, שמי אמר את זה? יעקב המחופש. והוא הקול עליו אמר יצחק אבינו ע"ה – **"הֲקֹל קוֹל יַעֲקֹב"**²⁶

²⁰ אורות התורה, ו, א

²¹ "וְהַתְנַעֲרִי מֵעַפָּר קִוְּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַם הַתְּפִתְחוּ הַתְּפִתְחִי מוֹסְרִי צִוְּאִיךְ שְׁבִיָּה בִתְצִיּוֹן" (ישעיהו נב, ב)

²³ בראשית, ג, ח

²⁴ שם אהו-ה ר"ת "את השמים ואת הארץ", הוא שם הויה בספירת הדעת.

²⁵ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-אֲבִיו אֲנֹכִי עֹשֶׂה בְּכֶרֶךְ עֲשִׂיתִי בְּאִשֶּׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוֹם-נָא שְׁבֵה וְאָכְלָה מִצִּידִי בַעֲבֹר תִּבְרָכְנִי נִפְשָׁךְ" (בראשית, כז, יט)

²⁶ "וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל-יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשְׁחוּ וַיֹּאמֶר הֲקוֹל יַעֲקֹב וְהִידִים יָדֵי עֹשֶׂה" (בראשית כז, כב)

"קל" בלי ו' (קל עשו) ו- "קול" עם ו' (קול יעקב).

יצחק אמר ליעקב, אני רואה מבעד לתחפושת ששמת על עצמך, כי אני מבחין בין "קל" ל-"קול". אני שומע את אהו-ה בקול שלך. התחפושת ששמת עליך היא רק תחפושת, שמתעתעת במי שעניו נעוצות בעוה"ז, אבל יצחק, שכהו עיניו מראות²⁷, "ראה את הקולות" בבחינת ראיית הפנימיות שבדבר, כמו בני ישראל במעמד הר סיני-

"וְכָל-הָעָם רֹאִים אֶת-הַקּוֹלֹת וְאֶת-הַלְפָּיִים וְאֶת-קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת-הַהָר עֹשֶׂן וַיֵּרָא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעֲבְדוּ בְּרוּחַ" ²⁸

ואותה פנימיות היא אור דק, 'נחירו דקיק', והיא הקול שלך.

וזה ה'קול' ששומעים אדם וחיה בגן לאחר החטא- "אֶת-קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים"- קול פנימיות התורה של הדעת המתוקנת שבה הם היו אמורים להיות.

ואז-

"וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל-הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה" ²⁹

"וַיֹּאמֶר אֶת-קוֹלִי שָׁמַעְתִּי בְּגֵן וַאֲיִרָא כִּי-עֲלִירָם אֲנִי וְאֶחָבָא" ³⁰

ובמקום הזה כתוב בתורה הק' "קלך" בלי ו'. כי אומר האדה"ר לקב"ה, עיוותתי את ה'קול', החטאתי מלשמוע את ה'קול' עם ו' (ו' היא עין חיים). הפכתי את השפע לפשע, ועכשיו אני מתבייש ופוחד כי אני ערום. ערום מן המצוות. למעשה האדה"ר עושה וידוי.

איכבה = 36 = וידוי.

מיד אחרי שהקב"ה אומר לאדה"ר "איכבה" בגי' וידוי, האדה"ר מתוודה.

והוידוי נעשה בפה. בדיבור. הוידוי הוא מעשה. והמעשה שאני צריך לעשות נקרא "מעשה איכבה" שהוא מעשה הוידוי.

ואומר הרמב"ם בהלכות תשובה, פרק א, הלכה א- "כל מצוות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה שיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתוודות בפני הקב"ה שנאמר (במדבר ה, ו-ז) איש או אישה כי יעשו

²⁷ "וַיְהִי כִּי-יִזְקוּ יִצְחָק וּמִכָּהִיָּן עֵינָיו מֵרָאִת וַיִּקְרָא אֶת-עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲנִי" (בראשית כז, א)

²⁸ שמות, כ, יד

²⁹ בראשית ג, ט

³⁰ בראשית, ג, י

מכל הטאות האדם למעול מעל בה' ואשמה הנפש החיא והתוודו את הטאתם אשר עשו"

העניין של התשובה בחודש הזה, זה שרוצים לשמוע את הקול שלנו. רוצים לשמוע אותי אומר נפילתי. אני לא במקום הנכון. כעסתי. אני מכור. אני לא מצליח. אני מקלקל. אני רוצה כל הזמן לקבל פרס. אני צריך שיספרו אותי. אני פוחד. אני לא בוטח בך. אני לא מוצא אותך. קלקלתי.

למה צריך להגיד את זה בפה?

אומרת התורה הק' שהתשובה חייבת להיות קשורה לקול שלך. אתה צריך לשמוע את עצמך אומר את הדברים.

הבל דיבור קול ר"ת "הדק".

"הדק היטב, היטב הדק מפני שהקול יפה לבשרים"...³¹

כאשר תשמע את קול הנקישה המתכתית שנוצר ממפגש העלי עם המכתש, תדע שהכתישה מספיק טובה. שכתשת מספיק "דק" – דיבור קול – שהכתישה, שהיא יסורים, מוציאה ממך קול. והיסורים שעוברים עליך, צריכים לא לגרום לך לבעוט חו"ה, דהיינו לא להוציא "קל" (=סמא-ל), אלא להיפך, להוציא קול של קדושה – תפילה, סליחות, וידוי.

"היטב הדק" – הבל קול דיבור שצריכים לצאת בצורה של "היטב". בטוב. וכשעוברים עליך יסורים תזכור – "הדק היטב היטב הדק", ואז יצא ממך הבל, דיבור וקול דקדושה – 'בְּשָׂמִים'

ותמיד כשאתה מדבר, הכי חשוב ה'קול' שלך, דהיינו לאיפה הדעת שלך מחוברת בזמן שאתה מוציא את המילים. כי אתה יכול לומר את אותן המילים בדיוק אבל המשמעות שלהן אצל השומע יכולה להיות דבר והיפוכו, והדברים ידועים. יכול אדם לומר לחברו – "כן, אתה צדיק" – והמילים האלו יכולות לקבל משמעות של כוונה הפוכה לחלוטין, רק בגלל הקול. ש'הקול' יכול להפוך את הכל. איך שאתה אומר את הדברים, המקום האמיתי שאליו אתה מחובר כשאתה אומר את הדברים, משפיעים יותר על השומע, מאשר תוכן האמירה שלך. וזה מה שיצחק גיילה אצל יעקב, את הקול שלו.

ולכן, ביום ראש השנה הדבר הכי חשוב זה –.

"ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציונו לשמוע קול שופר."

³¹ מתוך 'פיטום הקטורת'

אנחנו לא מברכים על התקיעה אלא על שמיעת הקול. כי התקיעה, שהיא המעשה, צריכה להביא אותנו לדעת מתוקנת, ל'קול' שלפני החטא.

ולמה דווקא ה'קול' הוא שמחבר אותנו למקום שלפני החטא?

כי הקב"ה ברא את העולם בדיבור. במאמרות. "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים" ולכן החיבור לדעת דקדושה הוא על ידי הכוח הראשון בבריאה – הדיבור, הקול. ובתשובה אנחנו מתחברים לקול הזה, ב-וידוי = אֵיפָה?

והקב"ה אומר לכל אחד מאיתנו בחודש אלול – אני פה, ב'שדה', ואתה? אֵיפָה? איפה אתה?

ובמקום הזה אתה צריך לפתוח את הפה ולהתוודות בקול שלך. אתה צריך להשמיע קול שאומר 'אני כאן'. אני כאן לעשות את העבודה. אני יוצא מן המחבוא. אני מוותר על הכאב שנגרם מכל הפחד והבושה שבאים מ-"פִּי עֵינַי אֶנְכִּי"; ולמרות שאני ערום מן המצוות, ולמרות החטאים והפשעים, וכל העיוותים, למרות הכל, אני כאן, משמיע קול עם ו'. קול דקדושה. קול של תשובה.

מצוות התשובה היא המצווה ה- **365 שם"ה** מתוך תרי"ג מצוות.

וכותב הקומראן הק' זיע"א במילה "תשובה", מצוה שם"ה, ב'אוצר החיים" – "מדיני המצוה עזיבת החטא והתחרט והתמרמר על עוונותיו והחרטה והמרירות בבכיה יהיה כל כך עד שיעיד עליו יוצר בראשית שלא יעשה יותר עבירה זאת"

אתה צריך להבין שאתה צריך להכיר בחטא, לזהות אותו ולהתבונן עליו (ואומר האר"י הק' שגם כאן בהתבוננות זו צריך האדם מאוד להיזהר שלא יבוא לידי תאוות החטא וישקע בחטא במחשבתו, ושם ימצא חו"ח). אם אתה לא מרגיש שזה חונק אותך, שזה כמו וירוס שלא יוצא, ואתה לא רוצה את הדבר הזה, זה אומר שעדיין לא התחלת. ואומר בעניין זה 'בעל הסולם' זצ"ל –

'כי כבר מוכן האדם מצד טבעו לדחות ולבער כל דבר רע מקרבו. וזוהי מידה שוה בכל בריה ובריה. אולם כל ההבחן מבריה אחת לחברתה, הוא רק בהכרה של הרע. שבריה יותר מפותחת, מכרת בעצמה מידה יותר גדולה מהרע, וממילא מבדלת ודוחה את הרע מתוכה במידה יותר גדולה. ובלתי מפותחת, נמצאת מרגש בעצמה שיעור קטן של רע, ועל כן לא תדחה הימנה רק שיעור קטן של רע, ועל כן משארת בקרבה כל זוהמתה כי לא תכירה לזוהמא כלל'.

וכשיכיר האדם הרע שבו, לאחר מכן, יתוודה בפיו, בקולו.

ונותן לנו הקומרנא הק' זיע"א, את סדר הוידוי-

"ריבונו של עולם ריבון כל העולמים הטאתי לך וחרע בעיניך עשיתי. ובדעה רעה הייתי עומד ובדרך רחוקה הייתי מהלך והריני שב ומתחרט מהם והלוואי שלא עשיתי ומה שעשיתי לא אעשה עוד לעולם אנא אדני הטאתי עויתי פשעתי לפניך"

וכשאומרים זאת, יש להרגיש שהקול בא מהלב, ואז.. **"אָז יִשְׁרִי-מִשָּׁה"32** אז הדעת מתחילה להיות טהורה ונקיה וזכה ותמימה וטובה. דעת דקדושה.

"יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותיי שתכפר על כל פשעי ותמחול לי על כל עונותי ותסלח לי על כל חטאי שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך מיום שנברא אדם הראשון עד היום הזה בכל הגלגולים שהייתי, בין שחטאתי ביסורי תורה ובין שחטאתי בדברי סופרים ותקנותיהם וסיגייהם ומנהגותיהם. כי אתה הוא הרוצה בתשובת רשעים סולח ומוחל והתשובה ויום הכיפורים מכפרים על כל העבירות אפילו רשע גמור כל ימיו ועשה תשובה אין מזכירים לו רשעו וגם מיתה מכפרת ובלבד בתשובה שלמה".

וכל עניין התשובה הוא חזרת המלכות מהעפר, ממקום הנחש, חזרה אל הקב"ה. אל שורשה ומחותה. והתשובה נקראת "חיים".

"...כִּי לֹא עָלִי-הַלָּחֶם לְבַדּוֹ יִזְוֶיהָ הָאָדָם כִּי עָלִי-כָּל-מוֹצָא פִי-יִזְוֶיהָ יִזְוֶיהָ הָאָדָם"33
כשאתה בתשובה, אומר הזה"ק³⁴ שאתה ב- **"מוֹצָא פִי-יִזְוֶיהָ"**. כשאתה מחובר לחי החיים, אתה חי.

וכותב הזה"ק שכאשר ישראל בתשובה, אין עליהם לא יגיעה ולא שעבוד מלכויות.

ומלמד אותנו משה רבנו ע"ה בזה"ק איך לעשות תשובה מאותיות שם הויה-

י- קשורה למילה יראה. יראה שהיא על ראש האדם. המקום של הפחד, הפחד מהנפילות. מהאות י' תיכנס לאדם יראה ה', יראת הרוממות (ש-י' היא האות של החכמה).

ה- בינה- היא אהבה על ראש האדם- וממנה באים הרחמים של הקב"ה. אמנם הבינה היא מצד הגבורה בצד שמאל, אבל בבינה-"דינים מתערים מינה". כי בפנימיות שלה הדין נמתק בשורשו.

³² שמות טו, א

³³ דברים ח, ג

³⁴ זה"ק פרשת 'נשא' קבב, עמוד א'. קטע שמלמד משה רבנו ע"ה רעיא מהימנא (הרועה הנאמן) את רשב"י זיע"א.

ו- הכה להוציא דברי תורה מתוך הפה. הכה לתת 'קול' ליראה ולאהבה.

וכל הכה הזה של 'יהו', ישוב אל ה-ה' האחרונה, אל המלכות.

זה הכה שמוקרן אל המלכות שקלקלת וזרקת כי לא שמעת ב'קול' הויה, כי לא היית מחובר לדעת דקדושה, אלא התפתית לנחש, ל'קל'.

ואומר הקומראן הק' זיע"א- "שחרי יש כמה מינים של תשובה"

יש תשובה ראשונה- של רשע גמור שמתחרט ומודה על החטאים שעשה, אבל אח"כ לא עושה כלום. לא טוב ולא רע.

במצב כזה, הקב"ה ימחל לו, אבל אותו האדם לא יזכה לאור של התשובה. דהיינו, יקבל מחילה אבל לא כפרה. לא ניקיון.

תשובה שנייה- אדם שיחזור מהחטאים שלו וילך בדרך המצוה ובכל הכוח שלו יתעסק גם ביראה וגם באהבה של הקב"ה. הוא יזכה לתשובה תתאה. הוא מקבל את התשובה ברמה התחתונה שלה.

תשובה שלישית- אדם שמתחרט ועושה תשובה ומתעסק בתורה בדחילו ורחימו אבל עושה את זה שלא על מנת לקבל פרס.

והרחבנו בעניין זה בשיעור פרשת השבוע 'כי תצא' תשפ"ג, ר' שם.

אומר הבעש"ט הק' מה קורה לאדם שנמצא בחטא- שיר השירים, ב, ט-

"הוֹמֶה דוֹחִי לְעֵבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאֵימָלִים הַזֵּה-זֶה עוֹמֵל אוֹר כְּתָלָיו מִן-הַחֲלֹנוֹת מִן-הַחֲלֹנוֹת מִן-הַחֲלֹנוֹת"

מה זה משגיח מן החלונות?

כשאדם נמצא בחטא, הקב"ה נמצא שם איתו ומשגיח עליו בצורה סמויה מן העין.

איך אנחנו יודעים?

מסביר הצדיק, שהמילה "חטא" מסתיימת ב-א' נחה. א' שהיא עולם האצילות, אלופו של עולם, והיא נמצאת בסוף ה-ה' חט' שלך. שם משגיח עליך הקב"ה כל הזמן, בלי קול. בלי שאתה מבחין. בצורה של מנוחה והנחה, הוא מניח לך לעשות את ה-חט', ומאיר את הנשמה שלך כל הזמן הזה, ומחיה אותך. ולכן ה'חט' שאתה עושה, הוא תמיד 'חטא'. שאם לא היה שם את ה-א', לא היית יכול לעשות את החטא כי לא היית פה. הקב"ה נותן לך חיות לעשות את החטא.

ועל זה קוראים המלאכים לקב"ה "מלך עליוב", שמכנים עצמו למקום כזה שפל. מקום החטא.

שהוא נותן את הכוח של החיות, לעשות היפך רצונו. וזו כפי שלמדנו, בשיעור פרשת השבוע³⁵ הגדרת ה-'מכור'. שהמכור עושה היפך רצונו, היפך הטוב הידוע לו.

הקב"ה מכנים אותך לעולם מכור, שבו ההתמכרות שלך ליצר הרע, היא מערכת ההפעלה שלך. ככה אתה בנוי. אבל, אתה לא לבד. אתה לא היחיד שמתוך ההתמכרות עושה היפך רצונך הטוב, גם הקב"ה ככה איתך. הוא 'מוכר' את עצמו איתך. הוא מאפשר לעשות היפך רצונו הטוב.

ובעליבות הזאת, של הכישלון החוזר ונשנה שלך לבחור בטוב – הוא איתך. במקום של האות 'תיו', שהיא 'מלכות דמלכות', רחוקה רחוקה.. הוא איתך. שלמדנו, ש-'תיו' זה לא רק – "וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ"³⁶ מקום רחוק בשליטת הו"א, אלא 'תיו' היא גם 400 פעמים אלה.

וכשאתה בחטא, אתה צריך לראות את כל ה-400 אלפים שיש שם. כי האור תמיד שם, וככל שהקליפה עבה יותר, האור שיכול להיכנס לשם במצב מתוקן, גדול יותר, ככתוב – "כָּל הַגָּדוֹל מִחֲבָרָי – יִצְרָי גָּדוֹל מִמֶּנּוּ"³⁷

וראינו בשיעור פרשת השבוע, שיעקב למד על היכולת לוותר על הכאב, על היכולת לסלוח דווקא מעשו –

"וַיֵּרֶץ עֵשָׂו לִקְרֹאתוֹ וַיִּזְבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל-צוּאָרוֹ וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ"³⁸

וַיִּשָּׁקֵהוּ נקוד (שחייב סופר הסת"ם לכתוב נקודה מעל כל אות במילה זו)

ומלמד אותנו רשב"י זיע"א – "וַיִּשָּׁקֵהוּ" – "בידוע שעשו שונא ליעקב חוץ ממקום אחד, שכאן נשקו בכל ליבו".

שבמקום הזה, עשו ויתר על הכאב. הקליפה מוותרת על הכאב.

ומלמד אותנו הקומרנא הק' זיע"א, שמצוות התשובה, יוצאת מתוך האות ה-**365** בעשרת הדברות בפרשת 'תרו' והיא האות **ת'** במילה "זבתך" מהפסוק –

³⁵ כי תצא תשפ"ג

³⁶ "וַיִּנְשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל-יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל-אֲחִיךָ אֶל-עֵשָׂו וְגַם הִלֵּךְ לִקְרֹאתוֹ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ" (בראשית, לב, ז)

³⁷ סוכה, בב, עא

³⁸ בראשית, לג, ד

וְיִוָּם הַשְּׂבִילֵי שְׁפָתַי | לִיהְיוֹת אֶלְהֵיךָ לֹא־תַעֲשֶׂה כָּל־מְלָאכָה אֲתֶהּ | וּבְנִתְּ וּבְנִתְּךָ
עֲבֹדְךָ וְאִמְתֶּךָ וּבְהִמְתֶּךָ וְגִרְךָ אֲשֶׁר בְּעֶלְיֶיךָ³⁹

והבת היא כידוע ה' תתאה בשם יהו-ה, המלכות שצריכה לשוב.

ואין תשובה בלא אמירת דברים (חיבור לכוח המאמרות בבריאת העולם), בלא הוצאת "קול" (חיבור לדעת דקדושה) ללא וידוי שהוא בגי' "אֵיכָה"? כי אתה חייב לחפש את מהותך, את עצמותך כדי למצוא את השורש אליו תוכל לשוב.

בלי "אֵיכָה"-וידוי- אין אפשרות לשוב, כי אין דרך (ולמדנו מר' נחמן זיע"א, ש"דרך" היא פעמים "בקי"- בקי ברצוא ובקי בשוב).

והמילה 'וידוי' היא להודות על האמת.

אני עומד מול הקב"ה ובקולי אני מוֹדֶה. וכשאני מודה במעשיי, לשון 'הודאה', זו גם לשון הודיה.

בכל בוקר, מיד כשפוקח היהודי את עיניו, עוד בטרם נמילת ידיים, הוא משמיע בקול-
"מוֹדֶה (אֵשֶׁה: מוֹדֶה) אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיִם. שְׁחַחֲרַתְּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחַמְלָה. רַבָּה אֲמוּנָתְךָ"

איך זה שמותר להוציא תפילה עוד לפני נמילת ידיים?

בשל המילה הראשונה שאתה מוציא מהפה מיד כשנכנסה אליך הנשמה- "מוֹדֶה.

ההודיה/הודאה, מביאה אותך לאור הכתר. כשאתה מודה, אתה בתשובה. במקום שבו אין קליפות. בנקודה שהיא מעל מקום זמן. ושם אתה יכול להוציא קול תפילה, בלי נמילת ידיים.

כשאני 'מוֹדֶה' (בשני המובנים של 'מוֹדֶה') אני נוֹטֵל-כמוכּן של 'שומט', מודה על האמת ומתוודה, שומט את תעתועי העוה"ז מתוך תודה. ה"מוֹדֶה" הוא 'נמילת ידיים'. וכשאתה מוציא את הקול דקדושה, "קול יעקב" אתה מתחבר לכל חלקי הנשמה שלך, שהם נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה ובר"ת- נרנחי. שבלשון הקודש-

'קול יעקב' = 318 = נרנחי

וכן כשאתה ב"קול יעקב", ומחבר לדעת דקדושה, אתה נמצא במקום שנקרא "אמונה"

'קול יעקב' עה"ב = 319 = אמונה במילוי (אלף מם וו נון ה)

וידוי-

"אנא יהנה אלהינו ואלהי אבותינו. תבא לפניך תפלתנו. ואל-תתעלם מלפנו מתחנתנו. שאין אנחנו עזי פנים וקשי ערף לומר לפניך יהנה אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו. אכל חטאנו. עוינו. פשענו. אנחנו ואבותינו ואנשי ביתנו: אשמונו. בגדנו. גזלנו. דברנו דפי ולשון הרע. העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלנו שקר ומרמה. יעצנו עצות רעות. כזבנו. פססנו. לצנו. מרדנו. מרינו דבריה. נאצנו. נאפנו. סררנו. עוינו. פשענו. פגמנו. צררנו. צערנו אב ואם. קשינו ערף. רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו ותעמתנו. וסרנו ממצותיך וממשפטך הטובים ולא שנה לנו. נאמה צדיק על-פלהבא עלינו. כי אמת עשית. ואנחנו הרשענו"

אנחנו אומרים את הוידוי בלשון רבים⁴⁰, כי "אנחנו" מדברים. אני וחגוף שלי איתו עשיתי את העבירות, אני עם כל רמ"ח האיברים ושם"ה הגידים, וכל הפרטים ופרטי הפרטים שבי, כולנו יחד אומרים במנין⁴¹—

אשמונו— הכנסנו את העולם לשממה.

בגדנו— לבשנו את הבגד עם ה'פזזה' שעבדה על כולם בעיניים. ניסינו לעשות רועם. אמרנו לאנשים דברים שבכלל לא התכוונו.

גזלנו— לקחנו בכוח מהחברים שלנו. גזלנו זמן תורה. לא ברכנו ברכות, ולפיכך גזלנו מן הניצוצות את האפשרות לצאת ממקום הקליפות. לקחנו כשלא היינו צריכים לקחת.

דברנו דפי ולשון הרע— דיברנו 'אחד בפה ואחד בלב'

העוינו— נקודת העיוות.

הרשענו— גרמנו לאחרים להיות רשעים

⁴⁰ לגבי אמירת סליחות לנשים— אם אשה רוצה להיות במקום של "תשובה", והיא מחויבת בוידוי, שתלך לסליחות. הקב"ה רוצה לשמוע את הקול שלך.

⁴¹ לגבי אמירת סליחות בבית— כשאומרים סליחות בבית מפסידים, מנין, קדיש, תקיעות שופר שעושים בחודש אלול בתוך הסליחות, וכן לא יכולים לומר את יג' מידות דרחמים (שאומרים חמש פעמים בזמן הסליחות). ועיקר הסליחות הן יג' מידות דרחמים. כמו כן יש קטעים בארמית שאומרים רק במנין. לכן יוצא שאדם שאומר בבית מקצר את הסליחות בשלושת רבעי בערך ומפסיד את עיקרן. לכן, צריך להתעקש, ללכת למנין ולא להחמיץ את הזמן הזה.

וְיָדְנוּ – עשינו דברים בזדון. ברוע לב.

וְחִמְסָנוּ – עבדנו על אנשים בעיניים. שיחקנו משחק לא נכון.

טָפְלָנוּ שֶׁלָּקַר וּבִמְרֵמָה – שקרים. סיפרנו 'שקרים לבנים' והסברנו לעצמנו שזה בסדר.

יַעֲלֵנוּ עֲלֹת רָעוֹת – למה? כי פעלנו מתוך אינטרס, באנכיות.

כָּבִיבְנוּ. כָּעֵסְנוּ – הכנסנו צלם להיכל, בהרהורי עבירה ומעשים רעים. שיכולנו להימנע מהם ולא נמנענו.

לָעָנוּ – שזו קליפה נוראית היום. הרגנו את הזולת, הלבנו פנים, שפכנו דם ואמרנו על כל זה שזה "סתם צחוקים"⁴²

מִרְדָּנוּ – 'אנא אמלוך'. התעקשנו שאנחנו יודעים הכי טוב ולכן אנחנו המחליטים. כפינו את רצוננו על רצונך.

מִרְיָנוּ דְלִבְרִיָּה – סירבנו לשמוע. לא רוצים לשמוע בקול חכמים.

זָאָנוּ – לנאץ זה לעשות רק דבר אחד – להרחיק את הנשמה מהשורש שלה. כשאדם עושה עבירה הנשמה מיד מאותתת לו 'אתה לא במקום הנכון'.

זָאָפְנוּ – הלכנו למקומות שלא שלנו. ל'אלקים אחרים'.

סָרְרָנוּ – סרנו מן העבודה הנכונה.

עָלִינוּ – נכנסנו למקום שבו עיוותנו את הדברים שנמצאים סביבנו, הכל כדי להגיע למקום הלא נכון שחשקנו בו.

פָּשַׁעְנוּ – הפכנו את השפע לפשע. פרקנו מעלינו עול תורה ומצות.

פָּגַמְנוּ – ב'אות ברית קודש'. פגם הברית. וכן מלמד אותנו הבעש"ט הק' זיע"א, שפגימה היא גם מצב בו אדם מתפלל, מוציא מילים מפיו ובקולו, ולא מבין מה הוא אומר. מסביר הצדיק שיש לך את החובה להבין מה אתה מוציא מהפה. לא יהודים וכוונות, אלא פשט דברך. שאם לא זה נקרא 'פגימה' שתוצאותיה כפי שלמדנו, אינן פשוטות כלל ועיקר.

עָרָרְנוּ – שמנו את הכל יחד (לשון צרור, צרירה) אבל במקום הלא נכון, במקור הצר. מקום מצרים. ובעיקר בין אדם לחברו.

⁴² "א"ר ירמיה בר אבא ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה כת ליצים וכת חניפים וכת שקרים וכת מספרי לשון הרע." (בבלי, סוטה, מב, א)

צַעֲרֵנוּ אָב וָאֵם – כאן צריך לחשוב על חורבן ירושלים. חורבן המלכות.

קָשִׁינוּ עֲרֶךְ – עקשנות. לא היינו מוכנים לקבל תוכחה. לא מוכנים להתכונן על המציאות ולהבין את הדיבור האלקי שבה. המשכנו להתעקש שזה רק "מקרה".

רָשִׁעֵנוּ – עשינו מעשים של רשעים. התחזנו למי שאנחנו לא. עשינו הצגות, שמנו תחפושות של צדיקים.

שִׁנְתָנוּ – השחתת הזרע. וכן השחתת הבריאה בכל מובן. הכנסנו לגוף שלנו חומרים שהורסים אותו, קטפנו פרחים, הרגנו חיות וכן הלאה

תַּלְכָנוּ. תַּעֲלִינוּ וְתַעֲלֵנוּ – בחרנו לא נכון. לא הוצאנו כל כך הרבה ניצוצות שהיינו יכולים להוציא.

ובכל זה, **פתחנו פתח לחיטמא**. כי הלכנו לכל המקומות שידענו שזה לא טוב להיות בהם, ובכל זאת הלכנו.

ובכל זאת, אחרי כל זאת – **"ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה"**⁴³

למה?

כי הקב"ה פשוט אוהב אותנו ולכן הוא אומר לנו "שובו בני אדם".

והליכה בדרך התשובה, דרך תורה ומצוות, היא זו שמוללת לאיש ישראל את הדרך לחיים –

"וכל חיותם וקיומם של העולמות כולם, הוא רק על ידי התורה הקדושה כשישראל עוסקים בה, שהיא נהירו דכל עלמין ונשמתא וחיותא דכלהון, ואלו היה העולם מקצהו ועד קצהו פנוי אף רגע אחד מעסק והתבוננות בתורה הקדושה, היו חוזרים כל העולמות לתהו ובהו כמו שאמרו ז"ל בשביל התורה וכו' כמ"ש וחיי עולם נטע בתוכנו, כי מקור שורשה העליון היא למעלה מכל העולמות, לכן בה תלוי החיות של כולם" (ר' חיים מוולוז'ין זיע"א)

ברוך ה' לעולם אמן ואמן

⁴³ נוסח הפיוט המלא מצורף בסוף סיכום זה

גְּתִנָּה תוֹקֶף/ רַבִּי אֲמִנּוֹן מִמְּגֻנָּה זצ"ל

גְּתִנָּה תוֹקֶף קְדוּשַׁת הַיּוֹם
כִּי הוּא נֹרָא וְאִיּוֹם.
וְבוֹ תִּנְשֵׂא מַלְכוּתְךָ
וַיִּכּוֹן בּוֹזֶסֶד כִּסְאֶךָ
וּתְשֹׁב עָלָיו בְּאֵמֶת.

אֵמֶת כִּי אֵתָהּ הוּא דִּיּוֹן
וּמוֹכִיזוּ וַיּוֹדֵעַ וְעַד
וְכֹתֵב וְזֹזוֹתָם וְסוֹפֵר וּמוֹנֵה,
וְתֹכּוֹר כָּל הַנְּשִׁיכוֹזוֹת
וְתַפְתּוֹז אֶת סֵפֶר הַזְּכֵרוֹנוֹת,
וּמֵאֲלֵיו יִקְרָא,
וְזֹזוֹתָם יָד כָּל אָדָם בּוֹ.

וּבִשְׁוֹפֵר גָּדוֹל יִתְקַע
וְקוֹל דְּמִמָּה דָּקָה יִשְׁמַע
וּמִלְאָכִים יִזְכָּרוּן
וְזִיכֵל וְרַעְדָּה יֵאֻזְזוּן
וַיֹּאמְרוּ: "הִנֵּה יוֹם הַדִּין
לְפָקוֹד עַל צָבָא-מִרוֹם בְּדִין" -
כִּי לֹא יִזְכּוּ בְּעֵינֶיךָ בְּדִין.

וְכָל בָּאֵי עוֹלָם יַעֲבִרוּן
לְפָנֶיךָ כַּבְנֵי מִרוֹן,
כַּבְּקֶרֶת רוּעָה עֲדָרוֹ,
מֵעֵבִיר צָאֲנוּ תִּזְזֵת שִׁבְטוֹ,
כֵּן תַּעֲבִיר וְתִסְפּוֹר וְתִמְנֵה
וְתַפְקוֹד נְפֹשׁ כָּל זֶה,
וְתִזְזֵתוֹךְ קִצְבָּה לְכָל בְּרִיָּה,

ותכתוב את גזר דינם.

בראש השנה יכתבון
ובצום יום כיפור יזתמון:
כמה יעברון וכמה יבראון
מי יזיה ומי ימות
מי בקצו ומי לא בקצו
מי במים ומי באש
מי בזורב ומי בזויה
מי ברעש ומי במגפה

מי ינוז ומי ינוע
מי יישקט ומי ייטרף
מי ישלו ומי יתיסר
מי ירום ומי ישפל
מי יעשר ומי יעני:
ותשובה ותפילה וצדקה
מעבירין את רוע הגזירה!

(...) אמת כי אתה יוצרם
ויודע יצרם
כי הם בשר ודם:
אדם יסודו מעפר
וסופו לעפר,
בנפשו יביא לזמו,
משול כזרס הנשבר
כזעיר יבש וכצין נוכל
כצל עובר וכענן כלה
וכרוז נושבת וכאבק פורז
וכזלום יעוף!

ואתה הוא מלך, אל זוי וקיים.